

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1343 10 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-278(2)

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2022 m. balandžio 7 d. sprendimo Nr. SV-S-449 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.1 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-278(2) (toliau – Įstatymo projektas) tikslui – gerinti asmens sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų prieinamumą vyresnio amžiaus asmenims, išplečiant asmenų ratą, kuriems būtų kompensuojama 100 procentų bazinės kompensuojamųjų vaistų, įrašytų į Ligų ir kompensuojamųjų vaistų joms gydyti sąrašą bei į Kompensuojamųjų vaistų sąrašą, ir medicinos pagalbos priemonių, įrašytų į Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašą, skirtų ambulatoriniam gydymui, kainos, taip pat Vyriausybės nustatyta tvarka būtų padengiamos priemokos už skiriamus kompensuojamuosius vaistus, įrašytus į Ligų ir kompensuojamųjų vaistų joms gydyti sąrašą bei į Kompensuojamųjų vaistų sąrašą, ir už medicinos pagalbos priemones, įrašytas į Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašą, taip siekiant apsaugoti labiausiai socialiai pažeidžiamų asmenų socialinius interesus, tačiau nepritarti siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms dėl šių priežasčių:

1. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2020 m. liepos 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 2, 10, 11 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymui Nr. XIII-2492, paciento priemokos už kompensuojamuosius vaistus ir medicinos pagalbos priemones tikslinėmis valstybės biudžeto lėšomis, pervestomis į Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetą, pradėtos dengti visiems 75 metų ir vyresniems asmenims, taip pat senatvės pensijos amžiaus sukakusiems arba Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme nurodytiems neįgaliems asmenims, kurių užpraeitą mėnesį gautų socialinio draudimo pensijų (kartu su socialinio draudimo senatvės arba netekto darbingumo (invalidumo) pensijų priemokomis), šalpos išmokų, valstybinių pensijų, užsienio valstybės pensijų, pensijų išmokų, mokamų pagal Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymą ir Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymą, kompensacinių išmokų profesionaliojo scenos meno įstaigų kūrybiniais darbuotojams, valstybinių signataro rentų, valstybinių signataro našlių ir našlaičių rentų, rentų buvusiems sportininkams, kompensacijų už ypatingas darbo sąlygas ir (ar) draudžiamųjų pajamų, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatyme, suma sudarė mažiau kaip 95 procentus praėjusių metų minimalių vartojimo poreikių dydžio, apskaičiuoto Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka.

2021 m. kovo 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 10 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XIV-165, kuris nustato, kad kompensuojamųjų vaistų ir medicinos pagalbos priemonių paciento priemoka padengiama ir tiems pacientams, kurių išmokų ir (ar) draudžiamųjų pajamų suma sudaro mažiau kaip 100 procentų einamųjų metų minimalių vartojimo poreikių dydžio, apskaičiuoto Socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka (vietoj buvusio ne mažiau kaip 95 procentų praėjusių metų minimalių vartojimo poreikių dydžio). Šiam pakeitimui įgyvendinti Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžete 2021 metams skirta daugiau kaip 1 mln. eurų.

Vertinant tai, kas pirmiau paminėta, pažymėtina, kad ir šiuo metu galiojančios Sveikatos draudimo įstatymo 10 straipsnio nuostatos leidžia, atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes, apsaugoti socialiai labiausiai pažeidžiamų bei mažas pajamas gaunančių asmenų interesus ir suteikia jiems galimybę nemokamai be pacientų priemokų gauti būtinus kompensuojamuosius vaistus ir medicinos pagalbos priemones.

Atkreiptinas dėmesys, kad Projektui įgyvendinti nuo 2022 m. liepos 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d. papildomai reikėtų apie 1,6 mln. eurų, o 2023 ir vėlesniais metais kasmet papildomai reikėtų apie 3,2 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų.

2. Pažymėtina tai, kad Aštuonioliktoji Lietuvos Respublikos Vyriausybė yra numačiusi ir kitų priemonių dėl nepasiturinčių ir labiausiai socialiai pažeidžiamų asmenų socialinės apsaugos stiprinimo. Pavyzdžiui, į Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“ (toliau – Planas), yra įtraukta priemonė „Įteisinti vienišo asmens pensijas, taip pat kompleksiskai įvertinti šalpos išmokų sistemą ir galimybes sparčiau didinti šalpos pensijas, nenaikinant paskatų dirbti“. Plane taip pat yra numatyta parengti ir priimti Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo pakeitimus, siekiant kompleksiskai peržiūrėti ligos, motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros išmokas, priartinti šių išmokų minimalius dydžius prie minimalių vartojimo poreikių dydžio. Be to, Plane nustatyta, kad planuojama peržiūrėti nedarbo socialinio draudimo išmokų teisinį reguliavimą, siekiant padidinti jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų įtrauktį ir socialines garantijas. Išanalizavus piniginės socialinės paramos nepaėmimo problemą, Plane numatyta, kad bus parengtas ir priimtas Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo pakeitimo įstatymas, kurio tikslas – užtikrinti piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams prieinamumą ir didinti bendruomenių įsitraukimą teikiant paramą. Taip pat planuojama parengti Sveikatos draudimo įstatymo pakeitimus, kurių tikslas yra numatyti naujus Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto sudarymo ir asmens sveikatos priežiūros paslaugų išlaidų apmokėjimo, vaistų ir medicinos pagalbos priemonių įsigijimo išlaidų bei medicinos priemonių kompensavimo mechanizmus, parengti ir priimti teisės aktus, reglamentuojančius ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimo modelio įgyvendinimą Lietuvoje.

Paminėtina, kad 2021 m. liepos 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos vienišo asmens išmokos įstatymas, kuris suteikia teisę gauti vienišo asmens išmoką pilnamečiams ir emancipuotiems nepilnamečiams asmenims, kurie gauna mažiausias išmokas, paskirtas pagal Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymą, – šalpos senatvės, šalpos neįgalumo pensijas, išskyrus šalpos neįgalumo pensijas, paskirtas asmenims, kuriems nustatytas sunkus, vidutinis ar lengvas neįgalumas, šalpos kompensacijas sukačusiems Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatytą senatvės pensijos amžių ar pripažintiems netekusiais 60 procentų ir daugiau darbingumo asmenims, socialines pensijas, pensijos priemokas. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2022 m. sausio 1 d. įsigaliojo Vienišo asmens išmokos įstatymo pakeitimai, numatantys, kad nuo sausio mėnesio vienišo asmens išmokas gali gauti visi

senatvės pensijos amžių sukakę asmenys ar asmenys, kuriems yra nustatytas darbingumo lygis, neatsižvelgiant į tai, ar asmenys gauna atitinkamos rūšies pensiją.

Lietuvos Respublikos Seime yra užregistruoti Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo Nr. X-709 2, 8, 57 ir 59 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1749 ir Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1750 (toliau – Projektai Nr. XIVP-1749 ir Nr. XIVP-1750), kuriais siūloma sudaryti sąlygas mažinti paciento mokamas priemokas už kompensuojamuosius vaistinius preparatus ir medicinos pagalbos priemones ir taip taupyti pacientų lėšas bei pagerinti kompensuojamųjų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių prieinamumą pacientams: nustatyti didžiausius galimus pacientų priemokų už kompensuojamuosius vaistinius preparatus ir medicinos pagalbos priemones dydžius; nustatyti paciento priemokų dengimą valstybės biudžeto lėšomis visiems asmenims (išskyrus mažas pajamas gaunančius ir 75 metų ar vyresnius asmenis), kurie per kalendorinius metus įsigydami kompensuojamuosius vaistus, už kuriuos paciento priemoka Kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainyne ar Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių kainyne yra mažiausia, išleidžia didesnę negu trijų vidutinių metinių priemokų dydžio sumą (šiuo metu tai sudaro 45 eurus).

Jei Įstatymo projektas būtų pakoreguotas atsižvelgiant į Projektus Nr. XIVP-1749 ir Nr. XIVP-1750, abiejų šių pakeitimų įgyvendinimui nuo 2022 m. liepos 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d. papildomai reikėtų 6,05 mln. eurų, o 2023 ir vėlesniais metais kasmet papildomai reikėtų 12,1 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų.

Vertinant tai, kas pirmiau paminėta, pažymėtina, kad Aštuonioliktosios Vyriausybės siūlomos priemonės turėtų padėti užtikrinti socialiai labiausiai pažeidžiamų bei mažas pajamas gaunančių asmenų socialinę gerovę ne tik suteikiant galimybę nemokamai be pacientų priemokų gauti būtinus kompensuojamuosius vaistus ir medicinos pagalbos priemones, bet ir kitose pirmiau nurodytose srityse.

3. Lietuvos Respublikos Seimo biudžeto ir finansų komiteto 2022 m. kovo 23 d. išvados Nr. 109-P-16 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-278(2)“ 6.2 papunktyje pateiktas pasiūlymas nustatyti, kad 100 procentų bazinės kompensuojamųjų vaistų, įrašytų į Ligų ir kompensuojamųjų vaistų joms gydyti bei į Kompensuojamųjų vaistų sąrašus, ir medicinos pagalbos priemonių, įrašytų į Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašą, ambulatoriniam gydymui kainos kompensuojama 65 metų ir vyresniems asmenims (toliau – pasiūlymas). Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos duomenimis, pritarus pasiūlymui, asmenų, kurie kompensuojamuosius vaistus ir medicinos pagalbos priemones galėtų gauti be paciento priemokos, skaičius padidėtų 217 tūkst. (2021 m. paciento priemokos dengimo lengvatą turėjo 345 tūkst. asmenų) ir nuo 2022 m. liepos 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d. papildomai reikėtų 4,05 mln. eurų, o 2023 ir vėlesniais metais kasmet papildomai reikėtų 8,1 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų (pervedamų Privalomojo sveikatos draudimo fondui) šioms pacientų priemokoms padengti.

Kartu su šiuo pasiūlymu įgyvendinus Projektuose Nr. XIVP-1749 ir Nr. XIVP-1750 siūlomus pakeitimus, nuo 2022 m. liepos 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d. papildomai reikėtų 8,5 mln. eurų o 2023 ir vėlesniais metais kasmet papildomai reikėtų 17 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų šiems pacientų priemokoms padengti.

4. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime „Dėl kai kurių teisės aktų, kuriais reguliuojami valstybės tarnybos ir su ja susiję santykiai, atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams“ yra pažymėjęs, kad pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją įstatymų leidėjas negali sukurti tokios teisinės situacijos, kai išleidžiamas įstatymas arba kitas teisės aktas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet jų neskiriama arba skiriama nepakankamai.

2022–2023 m. ir vėlesniais metais Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžete papildomų lėšų Įstatymo projekte bei pasiūlyme numatytoms nuostatoms įgyvendinti nėra numatyta.

Valdžios sektoriaus finansų faktiniai, vidutinio laikotarpio projekcijų, Europos Komisijos ilgalaikio tvarumo vertinimo, Visuomenės senėjimo ataskaitos (2021) duomenys rodo, kad nėra galimybės priimti naujų ilgalaikių įsipareigojimų nenumatant naujo finansavimo šaltinio. Be to, valdžios sektoriui priskiriami biudžetai (valstybės biudžetas, Valstybinio socialinio draudimo fondas, Privalomojo sveikatos draudimo fondas) ateities metais patirs vis didesnę spaudimą dėl poreikio vis daugiau lėšų skirti su visuomenės senėjimu susijusioms išlaidoms, teks įgyvendinti bendrą Europos Sąjungos ekonomikos žalinimo ir skaitmeninimo politiką, toliau stiprinti krašto gynybą ir vykdyti kitus jau iki šiol priimtus įsipareigojimus. Kartu būtina išlaikyti valdžios sektoriaus finansų tvarumą vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais, kad valstybė turėtų galimybę vykdyti savo funkcijas tiek gerais, tiek blogais ekonomikai laikais.

Ministras Pirmininkas

Sveikatos apsaugos ministras